

منتظریم «شیشلیک» بسنیم

آیا کارنامه هنری محمدحسین مهدویان در آستانه دگرگونی است؟

محمد عنبرسوز

طی روزهای گذشته، خبرهای متعددی از صدور پروانه ساخت فیلم‌های جدید در فضای رسانه‌ای مخابره شد که در میان آن‌ها، انتشار اطلاعات پروژه جدید محمدحسین مهدویان به شدت کنجکاوی اهالی سینما را برانگیخت. فیلم‌ساز جوان و بااستعداد سینمای ایران که در سال‌های اخیر با فیلم‌های مهم و خوش‌ساختش، جایگاه درخور توجهی بین مردم و منتقدان برای خود دست و پا کرده است، این‌بار با مشخص شدن صدور پروانه ساخت «شیشلیک»، مخاطبانش را با شگفتی همراه کرده و باعث شده موجی از گمانه‌زنی‌ها در مورد این فیلم به راه بیفتد. در نخستین مرحله، عنوان فیلم باعث ایجاد این تصور شد که کارگردان جدی و شجاع سال‌های اخیر سینمای ایران درصدد ساخت یک اثر کمدی برآمده است. گروهی اما این عنوان را یک نام موقت برای پروژه جدی دیگری می‌دانستند که احتمالا در ادامه مسیر فیلم‌سازی مهدویان قرار خواهد گرفت. بعدتر اما، انتشار نام بازیگران این مجموعه، اهالی سینما را در مورد کمدی بودنش تقریبا به قطعیت رساند و اگر این ترکیب صرفا رودست زدن مهدویان به مخاطبانش نباشد، باید ببذیریم که مسیر فیلم‌سازی محمدحسین مهدویان در آستانه یک چالش بزرگ و پرخطر قرار گرفته که حاصلش می‌تواند از یک طرف به دست‌نیافتنی شدن او منجر شود و یا از سوی دیگر چهره موجش در میان سینمادوستان را مخدوش کند. ضمن اینکه با توجه به شخصیت و سابقه این فیلم‌ساز، بعید است کارگردانی با این سطح از کاربلدی و مقبولیت، فقط برای غافل‌گیر کردن مخاطب، دست به چنین قمار دم‌دستی و چیبی بزند. چالش تازه محمدحسین مهدویان برای ساختن یک فیلم کمدی، اتفاقی جذاب برای کارنامه سینمایی اوست و شجاعت این فیلم‌ساز را نشان می‌دهد. «شیشلیک» اگر خوب از آب دربیاید، به عنوان یک اتفاق ویژه در سینمای ایران، می‌تواند در تاریخ فیلم‌های کمدی جاودانه شود.

محمدحسین مهدویان که تحصیلات سینمایی دارد و کار خود را از حوزه مستندسازی آغاز کرده است، نخستین بار در سال ۹۱ با مستند «آخرین روزهای زمستان» شمه‌ای از توانایی خود برای مخاطبان عرصه مستند به نمایش گذاشت. این مستند که درباره زندگی و شخصیت شهید حسن باقری بود، با آن بازسازی‌های حیرت‌انگیز و تسلط قابل توجه فیلم‌ساز بر دوربین و میزانشین، شاکله سینمای مهدویان را تشکیل داد و پلی شد برای ورود جدی او به سطح اول سینمای ایران. مهدویان برای اولین بار با فیلم تحسین شده «پیستاده در غبار»، در قامت یک فیلم‌ساز فیلم اولی، پای به سی‌وچهارمین جشنواره فیلم فجر گذاشت و توانست در حضور رقبای قدرتمندش، در هشت شاخه بخش اصلی و دو شاخه بخش نگاه نو نامزد شود. علاوه بر این، «پیستاده در غبار» سیمرغ‌های بهترین فیلم، بهترین جلوه‌های ویژه و بهترین طراحی صحنه و لباس را هم به خودش اختصاص داد تا موفقیت چشمگیری برای مهدویان ثبت شود.

با این همه، اهمیت «پیستاده در غبار» برای مهدویان، به جوایز سینمایی و اقبال عمومی آن محدود نبود؛ بلکه باعث شد خلاقیت ویژه این فیلم‌ساز در او تثبیت شود و امضای شخصی و لحن فیلم‌سازی او در آثار بعدی هم کاملا به چشم بیاید. مهدویان با علاقه ویژه‌اش به حوادث پرچالش سیاسی و موضوعات ایدئولوژیک در سال‌های اخیر، پس از «پیستاده در غبار» چهار فیلم دیگر ساخته و پای ثابت جشنواره فیلم فجر در پنج سال اخیر بوده است. تمام این پنج فیلم دربارہ موضوعات جدی ساخته شده بودند و به جز «لاتاری» که به نوعی با بی‌مهری داوران جشنواره همراه شد، همتی جزو موفق‌ترین‌های مهم‌ترین رویداد

سینمایی در ایران در دوره‌های خودشان بوده‌اند. لحن فیلم‌سازی مهدویان و فضاسازی خاصی که بسا هدایت دوربین و تسلط بر میزانشین از خود نشان می‌دهد، در تمام این پنج اثر مشهود است و فضاهای تلخ و انتخاب موضوعات ملتهب، طی این سال‌ها، بخش ناگسستنی کارنامه او بوده است. مجموع این عوامل باعث شده‌اند که تصور محمدحسین مهدویان در قامت کارگردان یک فیلم کمدی برای مخاطب بسیار سخت باشد.

● چرا «شیشلیک» در سینمای طنز مهم است؟ اگر «شیشلیک» یک اثر طنز باشد، صرف تصمیم مهدویان برای ساختن چنین اثری، از دو جهت قابل احترام و امیدبخش است. نخست آنکه سال‌هاست سینمای ایران با بحران کمدی‌های سخیف و عوام‌پسند روبه‌روست و هجوم آثار نازلی که به اسم طنز به خورد مخاطب داده می‌شوند، باعث شده دست سینما در این عرصه به شدت خالی شود. در چنین شرایطی، فیلم‌سازان جدی و کاربلد یا اصلا تمایلی برای ورود به این عرصه از خود نشان نمی‌دهند و یا معدود کمدی‌های آبرومند هم، به دلیل ذائقه تربیت نشده مخاطب عام در این عرصه، با بی‌مهری و استقبال نکردن مردم همراه می‌شوند و زیر سایه فروش‌های چند

با توجه به اسم فیلم که ارجاع پررنگی به شهر مشهد دارد و ستاره کمدی مشهدی که در سینمای طنز ایران بی‌رقیب و دبلیستگی‌هایش به زادگاه خود را هرگز انکار نکرده است، کاملا محتمل خواهد بود که عطاران در فیلم تازه مهدویان نقشی فراتر از یک بازیگر داشته باشد

جدی هم به چشم می‌خورد، اما اکثر نقش‌های ماندگارش را در فیلم‌های کمدی ایفا کرده و پنج فیلم آخری که از او به نمایش درآمده، کمدی بوده است.

رضا عطاران علاوه بر آنکه جافتاده‌ترین بازیگر طنز سینمای ایران است و نامش روی پوستر هر فیلمی می‌تواند نظر مخاطب را به آن فیلم تغییر دهد، یکی از بهترین‌های عرصه تصویر در ایران طی دو دهه اخیر هم بوده است. او در تلویزیونی که کاملاً به طنزهای مهران مدیری متکی بود، یک فضای طنز ژال را با سریال‌هایش به وجود آورد و در سینما هم با گونه‌ای طنز صمیمی و کم‌تحرك که از لودگی فاصله داشت، کاملاً جریان‌ساز شد و سلاطین را متحول کرد؛ به طوری که در یک دوره، فیلم‌سازان برای کاراکتر محبوب عطاران متن می‌نوشتند و این کمدین مشهوری به شاخص‌ترین چهره این عرصه در سینمای طنز ایران تبدیل شد.

نکته جالب این جاست که عطاران تا کنون در هیچ فیلمی صراحتاً با لهجه مشهدی صحبت نکرده و در شرایطی که مدتی است طنز این عطاران در فضای مجازی پر مخاطب و جذاب ظاهر شده، هیچ بعید نیست که مخاطب با گویش محلی عطاران در فیلم تازه مهدویان غافل‌گیر شود. با توجه به اسم فیلم که ارجاع پررنگی به شهر مشهد دارد و ستاره کمدی طنز ایران بی‌رقیب و دبلیستگی‌هایش به زادگاه خود را هرگز انکار نکرده است، کاملا محتمل خواهد بود که عطاران در فیلم تازه مهدویان نقشی فراتر از یک بازیگر داشته باشد و ترکیب ایده‌های این دو نفر به خلق یک اثر بومی با گویش شیرین مشهدی در لوکیشن‌های دومین کلان شهر ایران منجر شود.

● «شیشلیک» و بازیگران اگر این گمانه‌زنی‌ها به واقعیت نزدیک شود، رنگ و بوی مشهدی فیلم تازه مهدویان می‌تواند به نوعی ادامه دهنده راهی باشد که «پایتخت» و «نون‌خ» در تلویزیون برای تمرکز دایره فرهنگی از پایتخت آغاز کرده‌اند. جریانش‌ساز شد و سلاطین را متحول کرد؛ به هدایت کارگردان کارکشته‌ای مثل مهدویان، ستاره فیلمی باشد که در مشهد با محوریت نمادهای بومی فرهنگ این شهر (مانند شیشلیک)، ساخته شود. چنین اثری، علاوه بر

اینکه می‌تواند مخاطب پر تعداد خراسانی را به خود جلب کند و فروش بالایش در سینماهای مشهد را تضمین کند، از نظر ایجاد قربات فرهنگی بین شهرهای مختلف کشور، معرفی سینمایی مشهد و تاثیرگذاری درخور توجه در همبستگی ملی هم فیلم مهمی لقب خواهد گرفت.

پیمان جمشیدی دیگر بازیگر «شیشلیک» است که احتمالا ایفاگر نقش مکمل این فیلم خواهد بود. گرچه در مورد کیفیت هنری بازی‌های جمشیدی هنوز هم در میان اهالی سینما اختلاف نظر وجود دارد، اما شکی نیست که او هم چهره‌ای مطلقاً کمدی و محبوب در میان مردم است و در کارنامه‌اش به ندرت اثر جدی مشاهده می‌شود.

ژاله صامتی نیز بازیگر زن فیلم تازه مهدویان خواهد بود که حضورش می‌تواند اهمیت ویژه‌ای داشته باشد. صامتی که در سال‌های دور، با بازی در سریال‌های تلویزیونی محبوبی همچون «فکر پلید» و «آژانس دوستی»، بازیگری مطرح و محبوب بین مردم بود، در دهه هشتاد و اوایل دهه نود هم کم‌کار شد و هم به نوعی به حاشیه رفت؛ تا جایی که مخاطبان ایران تقریباً او را یاد برده بودند. صامتی اما در سال‌های اخیر با ارائه بازی‌های بسیار خوب در چند فیلم نسبتاً متوسط، بازگشتی شکوهمند به عرصه بازیگری داشت و برای «در خونگاه» نامزد سیمرغ بلورین بهترین بازیگر نقش اول زن شد. صامتی طی سال‌های اخیر، دوبار در فیلم پرفروش «نگزاس ۲» و «سریال محبوب «زیر خاکی»، با پیمان جمشیدی هم‌بازی بوده است.

و زوج کمدی جذابی را با این فوتبالیست سابق و بازیگر امروز تشکیل داده‌اند.

دیگر بازیگر «شیشلیک» جمشید هاشم‌پور است که با کوله‌باری از تجربه هنوز هم سر حال و باکیفیت نشان می‌دهد و با توجه به زمینه ذهنی و خوشایندی که مخاطب از او در ذهن دارد، در سال‌های اخیر نقش آفرینی‌های قابل احترامی در نقش‌های مکمل داشته است که از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به بازی در «دارکوب» اشاره کرد؛ فیلمی که برای این بازیگر باسابقه سینمای ایران سیمرغ بلورین بهترین بازیگر نقش مکمل مرد را به ارمغان آورد.

مه‌لقا باقری هم دیگر چهره فیلم تازه مهدویان است که به مرور از زیر سایه همسرش جواد عزتی بیرون می‌آید و چند نقش آفرینی اخیر او گویای بلوغ و استقلال سبک بازی او هستند. نکته جالب تیم بازیگران «شیشلیک» اما حضور وحید رهبانی در میان بازیگران است که احتمالا او را به اسم نمی‌شناسید. رهبانی همان جوان محبوب و دوست‌داشتنی سریال ماندگار «خانه ما» اثر مسعود کرامتی است که در اواخر دهه هفتاد با این مجموعه در ذهن مردم ماندگار شد. این بازیگر اما حدوداً دو دهه از بازیگری در آثار عمومی دور ماند و دو سال قبل با مجموعه «گاندو» به تلویزیون بازگشت. حالا نام رهبانی در بین بازیگران فیلم تازه مهدویان دیده می‌شود و احتمالا کارگردان خوش‌قریحه و جوان سینمای ایران، دلیل مهمی برای انتخاب او داشته است.

روزنامه شهرامید ورزشی

شنبه ۲۳ خرداد ۱۳۹۱ ۲۱ خرداد ۱۳۹۱ شماره ۳۱۲۲

۱۳

فرهنگ